

Opschrift

Vergadering van 15 september 2022

Nummer: 2022_MV_00467

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Bert Misplon: Klimaatadaptief natuurbeheer

Raadslid(-leden):

Bert Misplon - Groen

Bevoegd: Astrid De Bruycker

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Klimaatverandering bedreigt het voortbestaan van heel wat soorten en ecosystemen. Ook in Gent. Gent verdroogt door een dalende grondwatertafel en lage waterpeilen doordat er steeds langere periodes zonder regen zijn. Vooral het stedelijk groen en de natuur maar ook de Gentse haven hebben daar al duidelijk onder te lijden. Zo staat de grote plas in de Bourgoyen bijna volledig droog: een ramp voor watervogels. En staan ook heel veel parkvijvers zo goed als droog, een ramp voor het ecosysteem.

Maar ook in periodes van hevige regenval is Gent kwetsbaar. Overstromingen van rivieren en kanalen bedreigen vooral het gebied buiten de Ringvaart (Leie, Boven-Schelde, Ringvaart, Zeeschelde, Moervaart).

Mooie verhalen verdienen het om verteld te worden. Deze zomer was er ook een bijzondere waarneming in Gentbrugse Meersen: een porseleinhoen. Dat is bijzonder, want de porseleinhoen is in Vlaanderen zeldzaam. Deze vogel spot je vooral in moerassen, turfputten en ondergelopen weiden. Met de huidige droogte verwacht je deze soort op dit moment niet in de Gentbrugse Meersen. En toch werd hij net daar waargenomen. Hoe komt dit? Net naast de meersen ligt een grote bouwwerf er op dit moment een bronbemaling is. In de vergunningsvoorwaarde legde de Stad Gent op dat het opgepompte water geïnfiltreerd moet worden op terreinen in beheer van Natuurpunt Gent waardoor er een ondiepe waterplas ontstaat. Een ideaal biotoop voor de porseleinhoen. Zonder de recuperatie van het bemalingswater had deze kwetsbare soort niet kunnen neerstrijken in Gent omdat alle plassen momenteel uitgedroogd zijn. Deze porseleinhoen is hier neergestreken door een gelukkig toeval, maar het verhaal toont wel het belang aan van adaptief natuurbeheer om ervoor te zorgen dat kwetsbare vegetaties en soorten overlevingskansen hebben in een veranderend klimaat.

In het Gentse Klimaatplan 2020 - 2025 is er aandacht voor klimaatadaptief beheer van de natuur- en groengebieden. Zo wordt er ingezet op het beter in kaart brengen van de

kwetsbaarheid van de Gentse biodiversiteit (actie 86) en wordt er werk gemaakt van adaptief beheer van de groen- en natuurgebieden (actie 102).

Vraag:

- Wordt in de Gentse beheerplannen voor natuur- en groengebieden structureel rekening gehouden met klimaatverandering?
- Worden de beheerplannen bijgesteld op basis van de nieuwe inzichten die volgen uit de kwetsbaarheidsanalyse biodiversiteit? Wat is de timing en het plan van aanpak?
- Welke concrete beheerplannen werden al aangepast? Zijn die al in uitvoering? En welke resultaten zijn er al geboekt afgelopen zomer?
- Werden er deze zomerperiode noodmaatregelen genomen om onze natuur- en groengebieden te beschermen tegen de gevolgen van aanhoudende droogte?
- Worden de gevolgen van de aanhoudende droogte in onze natuur- en groengebieden in de volgende weken en maanden systematisch in kaart gebracht?
- Hoe gaan we onze natuur- en groengebieden beschermen tegen periodes van extreme hitte en droogte?

Antwoord

Wordt in de Gentse beheerplannen voor natuur- en groengebieden structureel rekening gehouden met klimaatverandering?

Klimaatverandering is steeds één van de aspecten die de keuze voor een beheeroptie mee bepalen. Zo wordt rekening gehouden met een klimaatrobuuste boomsoortkeuze (bv. een beukendreef die aftakelt door verdroging wordt vervangen door een andere boomsoort of een gemengde dreef), of een omvorming van een gelijkjarige bosaanplant gebeurt geleidelijk, zodat het koel en vochtig bosmicroklimaat behouden blijft.

Worden de beheerplannen bijgesteld op basis van de nieuwe inzichten die volgen uit de kwetsbaarheidsanalyse biodiversiteit? Wat is de timing en het plan van aanpak?

Bij nieuwe beheerplannen wordt hier inderdaad rekening mee gehouden. Nieuwe natuurbeheerplannen voorzien ook in een 6-jaarlijkse evaluatie en mogelijkheid op bijsturing. Dat biedt volgens onze Groendienst voldoende mogelijkheden. Binnen Stad Gent en de Groendienst wordt voluit ingezet op kennisopbouw voor een groenaanleg die rekening houdt met klimaatverandering. De ontwerprichtlijnen van IPOD IV – Integraal plan voor een Gents klimaatrobuust openbaar domein, zijn net bedoeld onze stad klaar te maken voor de steeds ingrijpender gevolgen van klimaatverandering. Uit IPOD IV vloeien concrete bouwstenen voor ontwerp van openbaar domein voort, die worden aangevuld met technische fiches voor klimaatrobuust groenaanleg.

Welke concrete beheerplannen werden al aangepast? Zijn die al in uitvoering? En welke resultaten zijn er al geboekt afgelopen zomer?

Er werden tot nu geen bestaande beheerplannen aangepast. Bij nieuwe beheerplannen in opmaak, zoals bv het beheerplan voor de Gentbrugse meersen, zit de klimaatverandering en verdroging uiteraard helemaal in scope .

Werden er deze zomerperiode noodmaatregelen genomen om onze natuur- en groengebieden te beschermen tegen de gevolgen van aanhoudende droogte?

Zoals de voorbije jaren werd ook water gegeven aan recente aanplant van zowel bomen als vaste plantenborders. Ik verwijs hiervoor naar uw eerdere schriftelijke en mondelinge vragen, waar ik dieper ben ingegaan op de kwestie van water geven tijdens langdurige droge perioden. Ook wordt ingezet op afdekken van de bodemlaag met bv. mulch om bodemvocht langer vast te houden en water te besparen. In overleg met Farys worden ook lokale ingrepen gedaan om water in grachten langer te kunnen vasthouden. Zo zijn zandzakjes geplaatst in bv. Rozebroekenpark.

Worden de gevolgen van de aanhoudende droogte in onze natuur- en groengebieden in de volgende weken en maanden systematisch in kaart gebracht?

De gevolgen van de droogte worden inderdaad opgevolgd. Zo volgt de Groendienst volgt samen met de Dienst Milieu en Klimaat systematisch de grondwaterpeilen en vijverpeilen, op, o.a. om na te gaan wat de potenties zijn om in te zetten op regenwateropvang. Het waterverbruik voor gietrondes is een belangrijke indicator en wordt ook systematisch bijgehouden. De Biologische Waarderingskaart van Gent laat toe om de gevolgen van verdroging goed op te volgen (cfr het al dan niet weglaten van grondwatergevoelige vegetatie) en de droogtestudie van Stad Gent geeft zicht op prioriteiten en meest kwetsbare gebieden, en is ook te beschouwen als een monitoringsinstrument.

De medewerkers op het terrein houden uiteraard elke dag ook de vinger aan de pols met de gevolgen in de praktijk en houden daar bij bv groenaanleg ook rekening mee door klimaatrobuuste ontwerpen uit te werken.

Hoe gaan we onze natuur- en groengebieden beschermen tegen periodes van extreme hitte en droogte?

We integreren de kennis en acties rond droogte- en klimaatproblematiek bij nieuwe studies en adviezen. De droogtestudie is hierbij een waardevol achtergronddocument. Enkele voorbeelden:

-Waar mogelijk worden maatregelen getroffen om het water langer op te houden. Als voorbeeld kan verwezen worden naar het natuurbeheerplan in opmaak voor de Groenpool Gentbrugse meersen. Daar wordt in nauw overleg met Natuurpunt vzw vooropgesteld om inrichtings- en beheermaatregelen te nemen met als doel het water zo lang mogelijk op te houden.

-Er wordt overlegd met Farys over mogelijkheden om water langer vast te houden in drogere periodes door het plaatsen van vaste of tijdelijke stuwen op locaties waar we zien dat water onnodig wordt gedraineerd.

Bij heraanleg of opmaak van masterplannen wordt ook het watersysteem bekeken, om bij adviesverlening ook te kunnen inspelen op het zoveel mogelijk ter plekke houden van water op de meest geschikte locatie.

-Het bemalingsadvies wordt constant geëvalueerd en bijgestuurd om de impact op waardevolle natuur en waterhuishouding minimaal te houden. Er wordt hierbij bijvoorbeeld gevraagd om in samenspraak met de Groendienst naburige bomen te bevoeien.

-Verder wordt ook bij bebossingsinitiatieven gekozen voor groepsgewijze aanplant van climaxsoorten (trage groeiers) gecombineerd met pioniers (snelle groeiers). De snelle groeiers creëren vlugger een koel bosklimaat wat de trage groeiers beschermt tegen extreme hitte en uitdroging. Anderzijds wordt ook rekening gehouden met soorten die beter tegen de extremere omstandigheden opgewassen zijn (extreme droogte, extreem natte periodes).
